

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ HABER BÜLTENİ

TÜRKİYE ODALAR VE
BORSALAR BİRLİĞİ
BİLGİ HİZMETLERİ
DAİRESİ

TOBB BİLGİ HİZMETLERİ DAİRESİ AYLIK BÜLTENİ MAYIS 2006

İÇİNDEKİLER

1 Kamu BİB'8 Platform
Çalışmaları

2 Türkiye Yatırım
Portali

2 SSK'lıların Bilgileri
Artık Cep Telefonların-
da

3 Dünya Nüfusunun
Sadece Yüzde 14'ü
İnternet Kullanıyor

3 Türk Bilişimciye Av-
rupa Kapısı

4 Devlet Hizmetlerinin
Çağdaştırılmasında
BT Anahtar Role Sa-
hip

4 Bilim, Teknoloji ve
Yenilik Projeleri Payla-
şım Konferansı

5 İnternet2'de Rekor
Saniyede 8.8 Gigabit

5 İnternet Telefonuna
Yasal Düzenleme

6 Çipli Kartlarda Büyük
Teknolojiler Yatıyor

7 Yazılım Dünyasının
Karanlık Tarafı

KAMU-BİB'8 BİLİŞİM PLATFORMU ÇALIŞMALARI

Türkiye Bilişim Derneği tarafından yedi yıldır düzenlenmekte olan KAMU-BİB Verimlilik Toplantılarının sekizincisi bu yıl 25-28 Mayıs Tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirilmiştir.

TBD KAMU-BİB, Çalışma Grupları sayesinde, bilişim sektörünü süreçler konusunda bilgilendirmeyi, kamuyu bilgilendirerek e-dönüşüm sürecinden ne tür faydalar elde edeceklerini belirtmeyi amaçlamaktadır.

Çalışma Grupları, "Dönüşüm Sürecinde Bilgi İşlem Merkezlerinin Yapması Gerekenler", "Bilişim Teknolojilerinde Risk Yönetimi", "Devlet Hizmetlerinde Talep Yaratma Modelleri", "Devlet Uygulamalarında Güvenlik ve Güvenilirlik Yaklaşımları" ve "Başarılı Bilgi İşlem Merkezi Modeli" başlıklarını taşımaktadır.

5 Çalışma Grubu'nun hazırladığı raporlara KAMU-BİB'8 süresince yapılan katkılar ile ortaya çıkan yorum ve öneriler kısaca aşağıda özetlenmiştir.

- E-dönüşüm çalışmalarında çok önemli bir yer tutan bilgi işlem birimlerinin gerek kendi işlevlerini etkin biçimde gerçekleştirmeleri, gerekse e-dönüşüm süreçlerine kurumsal katkıyı artırmaları için yapmaları gerekenler

- Süratle yaşanan değişim sürecinde bilgi işlem birimlerinin artan iş yükü ve çeşitliliğini karşılamak üzere kullanabilecekleri örgütlenme yöntemleri

- E-devlet kapsamında vatandaşlara sunulan hizmetlerin giderek yaygınlaşmasıyla beraber kullanımlarının da artırılmasının yolları

- Vatandaşların bu hizmetlerden yararlanma oranını artırmak, yani talep kısmını harekete geçirmek için neler yapılması gerektiği

- AB çalışmaları ile de gündeme gelen ve bilişim teknolojileri için önemli konulardan biri olan risk yönetimi gerekleri

- Bilişim sistemlerinin bugünkü ve gelecekteki en büyük sorunu olan e-devlet uygulamalarında güvenlik ve güvenilirlik yaklaşımları

Belge Grupları Tarafından Oluşturulan El Kitapları

Çalışma Grubu raporlarına ilaveten, Belge Grupları tarafından oluşturulan el kitapları aşağıda özetlenmiştir.

"**Bilişim Mevzuatı El Kitabı**": Teknoloji ağırlıklı çalışan bilişim birimlerinin, çok çeşitli yasalarda yer alan bilişim konuları ile doğrudan bilişimle ilgili yasalara kolay erişebilmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

"**Bilişim Sistemleri Güvenliği El Kitabı**": Kurum ve kuruluşların bilişim sistemleri güvenliğini sağlamalarına yönelik genel tanımlama, kavram ve politikaların yer aldığı bir referans dokümanıdır.

"**E-devlet Kavramları El Kitabı**": Yoğun olarak kullanılan e-dönüşüm ve e-devlet kavramlarının herkes tarafından açık ve net olarak anlaşılabilmesi ve kavram kargaşası yaratılmaması amacıyla oluşturulmuştur.

"**Bilgi Yönetimi El Kitabı**": E-devlet çalışmaları, kurumsal uygulamalar ve ortak çalışmalardan oluşan bir bütündür. En temel unsur da bilginin kurumlar tarafından tekrarlarca yol açmadan doğru kullanılabilmesi, bilginin paylaşılarak hizmetlerde verimliliği artırmasıdır. Bu nedenle bu el kitabı önemli bir referans kaynak olarak bilgi işlem yöneticilerinin yararına sunulmuştur.

Söz konusu rapor ve belgeler, 6 aylık bir sürede 107 kişinin ortak çalışmasıyla oluşturulmuştur. KAMU-BİB'8 toplantısında elde edilen görüş ve fikirler ışığında gerekli son düzenlemelerin de yapılmasının ardından, raporların nihai halleri Temmuz 2006'da TBD web sayfasında yayınlanacaktır.

Taslak rapor metinlerine <http://kamubib.tbd.org.tr/raporlar.html> bağlantısından erişilebilir.

turk.internet.com

TÜRKİYE YATIRIM PORTALI

Devlet planlama teşkilatı koordinatörlüğünde yürütülen E-dönüşüm Türkiye Projesi eylem planı çerçevesinde oluşturulan Türkiye Yatırım Portalı hizmete girdi.

Türkiye yatırım portalı, diğer ülkelerin yatırım promosyon faaliyetleri kapsamında hazırlanan web sitelerinin incelenmesi ve Türkiye'nin ihtiyaçlarına göre tasarımının şekillenmesiyle ve ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan gerekli içeriğin derlenmesiyle oluşturuldu ve <http://www.investinturkey.gov.tr> adresinde yayınlanmaya başladı.

Türkiye'de iş kurma aşamaları ve maliyetleri ile ilgili detaylı bilgilerin yanısıra yasal düzenlemeler, makroekonomik göstergeler, vergi ve teşvikler ile yatırım alanları gibi temel konularda güncel verileri içeren Investinturkey Yatırım Portalı, Ekonomi ve Ticaret Müşavirleri, Yatırım Danışma Konseyi Üyeleri ve Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu üyelerine özel şifreli alanları da bünyesinde barındıran ve Türkiye'deki iş fırsatları hakkında bilgi edinmek isteyen yatırımcılar açısından tek ve güncel bir merkez olmayı hedeflemektedir.

Yatırımcılara istedikleri bilgilere kolayca ulaşabilmelerini sağlamak için grafik öğelerine sık sık başvuran portal, öğrenilmek istenilen konulara hızlı bir şekilde erişim için sade ve işlevsel bir arayüze sahip. Bu sayede yatırımcılar için neredeyse başka bir kaynağa ihtiyaç duyma olasılığını ortadan kaldırıyor.

Bilgi için: <http://www.investinturkey.gov.tr>

SSK'LILARIN BİLGİLERİ ARTIK CEP TELEFONLARINDA

SSK'lılar artık kişisel bilgilerine, cep telefonlarından ulaşabilecekler. SSK'lılar, ilk planda, işverenlerinin primlerini, hangi ücret üzerinden ve hangi tarihte yatırdığını cep telefonlarına gönderilecek SMS ile öğrenecekler. Abone olanlara bu bilgiler her ay ulaştırılacak.

Kurum, hizmetlerinin iyileştirilmesi amacıyla internet dahil pek çok sistemden yararlanıyor. Gelişen teknolojiye en iyi şekilde yararlanmak için şimdi de cep telefonlarının, bilgilendirme işinde kullanılması planlandı. Bu sistemden her SSK'lı, kurumla ilgili genel bilgilere ulaştığı gibi kişisel bilgilerine de ulaşabilecek.

Bu amaçla üç GSM operatörü ile gerekli çalışmalar yapıldı. Uygulamaya Mayıs ayı sonunda başlanması planlanıyor. Üç operatör tarafından belirlenecek olan servis numarasına kısa mesaj gönderilecek. Kişisel bilgilere, bir SMS ücreti ile ulaşılabilir. Genel bilgiler ise ücretsiz olarak mesajla SSK'lılara gönderilecek. Bütün bu bilgilere sigortalılar, internet üzerinden de kolayla erişebilirler. Ancak her sigortalının, böyle bir imkanı yok. Oysa cep telefonu son derece yaygın olarak kullanılıyor. Bu uygulama ile ilk planda, 7.5 milyon sigortalıdan 2.5 milyonuna ulaşılması hedefleniyor.

Bu hizmetin giderek yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi planlanıyor. Sigortalı, her ay, toplam hizmet gün sayısını, primine esas kazancını, emekli aylığının bağlanıp bağlanmadığını, emekli aylığı miktarını, hangi bankadan aylık alacağını kısa mesaj yoluyla öğrenebilecek. Hangi tarihlerde sağlık hizmeti almış, hangi sağlık kurumlarında ne tür işlemler yapılmış, gibi bilgilere ulaşmak son derece kolay olacak

<http://www.hurriyet.com.tr>

DÜNYA NÜFUSUNUN SADECE YÜZDE 14'Ü İNTERNET KULLANIYOR

Bir araştırma kuruluşunun son yayımladığı rapora göre dünyadaki internet kullanıcılarının sayısı sadece 694 milyon.

Teknolojinin büyük bir hızla ilerlediği dünyada buna paralel olarak internet hizmetlerine ulaşılabilirlik bir o kadar da kolaylaşıyor. Her geçen gün coğrafi olarak internet hizmetlerinin ulaştığı yerler artarken; fiyatlarında giderek düşmesi interneti herkes için cazip kılıyor.

Ancak ne yazık ki bütün bu çabalara rağmen internetin dünyada hedeflenen bir düzeyde kullanıma ulaşamadığı görülüyor.

Yapılan bir araştırmaya göre interneti dünya nüfusunun sadece yüzde 14'lük gibi küçük bir kısmı kullanıyor. Sayısal olarak yaklaşık 694 milyon gibi bir rakama karşılık gelen bu oranın 152 milyonunu ABD teşkil ediyor.

Çin'de 72 milyon, Japonya'da 52 milyon, Almanya'da 32 milyon ve İngiltere'de de 30 milyon internet kullanıcısı mevcut

15 yaşın altındaki kullanıcıların, internet kafe ya da cep telefonu ile internete bağlantıların değerlendirmeye alınmadığı araştırmada çıkan bir başka ilginç sonuç ise internet başında geçirilen saatlerde İsrail'in kullanıcı başına aylık 57.5 saatle birinci olması. Bu sonuç ABD ortalamasının iki katına karşılık geliyor.

TÜRK BİLİŞİMCİYE AVRUPA KAPISI

2002 Aralık - 2006 Mart arasında 6. Çerçeve Programı için Türkiye'den 2455 başvuru yapıldı ve bunların 370 tanesi mali destek kazandı.

Üniversiteler başta; 178 projeye 33 milyon avro, TÜBİTAK'ın 64 projesine 6.6 milyon avro, Sanayiden 84 projeye 7.6 milyon avro, Kamu ve STK'lardan 44 projeye 3 milyon avro. Türkiye'nin 6. Çerçeve Programı'ndan aldığı hibe 50.2 milyon avro. Program yıl sonuna kadar süreceği için bu miktarın biraz daha artması bekleniyor.

6ÇP den sonra sırada olan 7ÇP'de "project" girişimi "Easier" adında bir oluşum var. Projenin amacı "bu işleri" nasıl yapacağını bilmeyen bilişim şirketlerine her aşamada yardımcı olmak. Adı geçen proje üç ortaklı bir girişimin sonucu ortaya çıkan bir sonuç. Türkiye Bilişim Vakfı, TAGES ve TÜBİTAK.

Projenin AB tarafında da 12 ülke var. "Easier" Projesi AB'de de "bu işleri" nasıl yapacağını bilmeyenlere yardımcı olacak. Böylece Türk bilişim şirketleri, bilişim konusunda Ar-Ge yapmak üzere Avrupalı şirketlerle tanışacak, konuşacak ve fikir alışverişinde bulunabilecekler. Birlikte proje üretmeyi öğrenip bunun için Ar-Ge fonu alabilecekler.

Türkiye'de "bu işlere" yıllar önce başlayıp deneyim kazanan şirket ve öğrenim üyeleri mevcut. "Easier" Projesi bilişim şirketlerimize bu fırsatı sağlamaya başladı. İstanbul, Ankara ve İzmir'de çalıştaylar yapıldı. 2007 Şubat'ında İstanbul'da "Avrupa BİT Geliştirme Zirvesi" toplanacak.

DEVLET HİZMETLERİNİN ÇAĞDAŞLAŞTIRILMASINDA BT ANAHTAR ROLE SAHİP

Devlet yönetim mekanizmalarında bilişim ve iletişim teknolojilerinin kullanılması, devletlere tahmin edebileceklerinden fazla kazanç sağlayabilir.

Avrupa Komisyonu tarafından oluşturulan e-Devlet Eylem Planı'nda üye ülke yönetim mekanizmalarında bilişim ve iletişim teknolojilerinin etkin bir şekilde kullanılması durumunda yılda yaklaşık 300 milyar avro tutarında tasarruf sağlanabileceği belirtiliyor. Bilişim ve iletişim teknolojileri devlet hizmetlerinin çağdaş hale getirilmesinde anahtar rol oynuyor. Komisyon tarafından kabul edilen eylem planında beş öncelik tanımlanıyor. Bunlar:

- Bütün AB vatandaşlarının e-devlet hizmetlerinden yararlanabilmeleri
- e-devlet uygulamalarının etkinliğinin artırılması
- e-tedarik uygulamalarının etkin bir şekilde kullanılması
- Bütün hizmetlere AB çapında güvenli bir şekilde ulaşılabilmesi için elektronik kimlik uygulamalarının karşılıklı olarak kabul edilmesi
- e-demokrasi uygulamaları sayesinde kamuoyunun karar alma süreçlerine daha fazla katılımının sağlanması

olarak sıralanıyor.

Üye ülkelerin 2005 yılında İngiltere'nin Manchester şehrinde belirlenen e-devlet hedeflerine 2010 yılına kadar ulaşmak için sürdürdüğü çalışmalara hız vermesi bekleniyor.

BThaber

BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİK PROJELERİ PAYLAŞIM KONFERANSI

TÜBİTAK tarafından 23 - 24 Haziran 2006 tarihlerinde, Ankara'da düzenlenecek olan "Bilim, Teknoloji ve Yenilik Projeleri Paylaşım Konferansı 2006" için geri sayım başladı.

Etkinlikte, 2000 yılı ve sonrasında tamamlanan ve TÜBİTAK veya TÜBİTAK koordinatörlüğünde yürütülen uluslararası programlar tarafından desteklenmiş olan projelerde elde edilen sonuçlar değerlendirilerek, kamuoyu bilgilendirilecek.

TÜBİTAK'ın belirlediği bir jüri tarafından ön değerlendirmeden geçirilecek olan projelerden etkinliğe katılmaya hak kazanan projelerin sahipleri; araştırma sonuçlarını ve bu çalışmalarının ülkeye katkısını paylaşmak üzere birer sunum yapacaklar.

Sunumu yapılacak projelerin bazı görsel basın kuruluşları tarafından etkinlik gününde ve daha sonra yerinde ziyaretlerde yapılacak çekimlerle hazırlanacak bir televizyon programında tanıtılması planlanıyor.

Projesinin etkinlikteki Ar-Ge projelerinden biri olmasını isteyen proje sahipleri, <http://basarioykuleri.tubitak.gov.tr> adresindeki ilgili formu doldurarak etkinliğe başvurabilecekler. Başvuruların en geç 12 Mayıs 2006 tarihine kadar TÜBİTAK'a elden ya da posta yoluyla ulaştırılması gerekiyor.

[İşletmelerde Evrim](#)

INTERNET2 'DE REKOR SANİYEDE 8.8 GİGABİT

Yeni kuşak internet olarak olarak nitelenen 'ultra-hızlı' Internet2 ağı üzerinde, bilim insanları saniyede 8.8 Gigabit veri iletimi gerçekleştirdi

Internet2 sayesinde, gelecekte bilim insanları dünya çapındaki teleskopları birbirlerine bağlayarak, ortak bir sistem oluşturabilecek. Yeni kuşak internetin 2007'nin sonbaharında hazır olması bekleniyor. Uzmanlar, son elde edilen değerin Internet2'nin teorik olarak 10Gbps hızına erişebileceğini gösterdiği vurguluyor. Bu, mevcut geniş bant bağlantıların binlerce katı demek.

Internet2 üzerindeki veri iletim hız denemesi Tokyo ile Amsterdam üniversiteleri arasında yapıldı. Veri önce Tokyo'dan Seattle'a gönderildi, sonra da Amsterdam'dan Chicago'ya ve en sonunda Tokyo'ya geri döndü. Daha önceki rekor saniyede 7.99 Gigabit'ti. Yeni internet ağı sayesinde yüksek çözünürlüklü filmleri indirmenin sadece "birkaç saniye" süreceği belirtiliyor.

Internet2 ağı, özellikle üniversiteler arasında kurulacak ve ilk etapta bilimsel amaçla kullanılacak. Üniversiteler ve araştırma kurumları verileri, birbirleri arasında değiştirecek. Internet2 ağı için yeni kabloların döşenmesi gerekecek. Internet2 kabloları, tek şerit üzerinden 10 ayrı dalga boyunda veri iletimi yapabilecek. Kablo kapasitesinin 100 Gbps olması gerekiyor.

Yeni kuşak internet ağları sayesinde astronomlar dünya çapındaki radyo teleskoplarını birbirlerine bağlayarak, tek bir gözlem aracı oluşturabilecek. Internet2 sayesinde, dünyanın herhangi bir üniversitesindeki fizikçiler, Cenova'daki dünyanın en büyük parçacık çarpıştırıcısına bağlanabilecek.

INTERNET TELEFONUNA YASAL DÜZENLEME

İnternet üzerinden ses iletimine imkan sağlayan (VoIP) teknolojiye yasal düzenleme geliyor. Şu sıralar bazı örneklerine rastlanan bu tip uygulamaların, UMTH firmaları tarafından da uygulanmasına olanak sağlanacak.

Telekomünikasyon Kurumu, internet üzerinden telefon görüşmelerinde kullanılacak numara tahsislerini yıl sonuna kadar gerçekleştireceğini bildirdi.

Uzak mesafe telefon işletmecileri, internet üzerinden telefonla görüşmek isteyen abonelerine ev ya da cep telefonu gibi numaralar verecek.

Telekomünikasyon Kurumu'nun bu alanda yapacağı düzenleme ile UMTH ve gelecekte bu alanda faaliyet gösterecek sabit telekomünikasyon işletmecilerinin kurumdan numara alabilecekler. İşletmelerin numara bloklarını vererek kullanıcılarını internet üzerinden karşılıklı konuşurma imkanına kavuşacaklar.

BThaber

ÇİPLİ KARTLARDA BÜYÜK TEKNOLOJİLER YATIYOR

31 Mart 2006 tarihinden itibaren Türkiye’de kullanılmaya başlanan çipli kartlar neredeyse bir bilgisayar gibi çalışıyorlar. Bu kartların da kendilerine özgü işlemcileri, RAM’leri, ROM’ları, ve EEPROM’ları var.

Mart ayının sonundan bu yana kullanılmaya başlanan çipli kartlar çok fazla belli etmeseler de aslında içlerinde büyük teknolojileri barındırıyorlar. Bu teknolojiler kısaca aşağıda açıklanmaktadır.

RSA Crypto Engine: Büyük sayılarla hesaplama işlemleri yapmak için kullanılan matematik işlemcidir.

Dual Key xES Module and Elliptic Curve Accelerator Triple DES/AES: Şifreleme ve deşifreleme işlemleri işlemcileri yapmak için kullanılan donanım modülüdür.

Secure Memories: ROM, RAM ve EEPROM içerir. ROM’da kod ve veriler şifrelenmiş olarak saklanır. RAM’de işlem gören veriler şifrelenmiş olarak saklanır. EEPROM’da veriler şifrelenmiş ya da açık olarak saklanır..

CPU: Merkezi işlemci ünitesidir.

Memory Management Unit: CPU’nun kullanabileceği bellek alanını arttırmak için kullanılır.

Memory Encryption Decryption: CPU’ya giden ve gelen verilerin şifreleme işlemlerini yapar.

Interrupt Module: Zamanlama, veri alışı, saldırı, vs. tipi iç ve dış kesmelere hızla müdahale edilmesini sağlar.

Random Number Generator: Rastgele sayı üreticisidir.

Universal Asynchronous Receiver Transmitter: Verinin dış dünyaya iletilmesi ve dışarıdan alınmasını sağlar.

Timers: Zamanlama ölçümlerini sağlar

Current Scrambling Engine: Elektrik akımı kullanımını karıştırır, bozar, saldırıları engeller.

Active Shield: Çipe fiziksel bir saldırı olduğunu anlar. Saldırlara karşı uyarıcıdır.

Phased Locked Loop: Dışarıdan alınan frekansı arttırır, saldırıları engeller.

Çip kartlar enerjisini terminale fiziksel temasla, manyetik alan ya da elektrik alan yolu ile temin ederler.

Çip, sahibini, iletişimde olduğu terminali, sunucuyu tanımaya çalışır. Aynı zamanda iletişim terminali ve sunucu da çipi tanımaya çalışır. Çip canlı muhataplarını şifre sorarak tanımlarken; cansız olanları da PKI türü yöntemlerle tanımaya çalışır. Canlı muhatapları tanımanın en yaygın yolu PIN ile tanımadır ki ülkemizde başlayan “CHIP&PIN” uygulaması bu prosedüre göre işler.

Bu sayede kullanıcılar alışverişlerde PIN’lerini güvenli terminallere girerek, kendilerini çip kartlarına (bazen de banka ana sistemlerine) tanıtacaktırlar. Üye iş yerleri (terminal) gerçek kart kullanımını sıralayabilecekler, çipten alınan bilgi ile göz ile elde edilen bilgiyi karşılaştırarak sahteciliği önleyeceklerdir. Sunucuya gelen isteğin gerçek bir kredi kartından gelip gelmediği anlaşılacaktır. Kredi kartı da doğru sunucu ile iletişime geçtiğinden emin olacaktır.

Beyaz şapka

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ BİLGİ HİZMETLERİ DAİRESİ

Aylık Bilişim Teknolojileri
Haber Bülteni
Mayıs 2006

Her ayın son iş günü
elektronik olarak yayınlanır
ve dağıtılır.

Atatürk Bulvarı No : 149
Bakanlıklar ANKARA
Tel : 312-413 80 00
Faks : 312-425 48 54
E-posta : sinan@tobb.org.tr

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ HABER BÜLTENİ

TOBB BİLGİ HİZMETLERİ DAİRESİ AYLIK BÜLTENİ

YAZILIM DÜNYASININ KARANLIK TARAFI

Kullandığınız tüm yazılımlar sizin işlerinizi kolaylaştırmak ve hızlandırmak için yazılmamış olabilirler. Bazıları kişisel bilgilerinizi elde etmek veya sadece sizi zor durumda bırakmak için çalışabilir. Bu duruma karşı kullanıcıların ne kadarı önlem alma çabasında?

Yazılımların kaynağının araştırılmadan kullanılması daha sonra istenmeyen olaylara yol açabilir. İnsanların bilgilerini ele geçirmek isteyen ya da sadece kendilerini kanıtlamak ve egolarını tatmin etmek isteyen kişilerin yazdığı kötü niyetli yazılımların sayısı her geçen gün artış gösteriyor. Etkileri çok değişik olabilecek bu yazılımlar birkaç türe ayrılıyor. Sözü edilen yazılımların en çok bilinenlerinin başında bilgisayar virüsleri geliyor.

Virüs, çalıştığında bilgisayara değişik şekillerde zarar veren bilgisayar programı olarak tanımlanabilir. Virüsler, bir bilgisayara bulaştıktan sonra kendini bilgisayarda bulunan tüm dosyalara bulaştırma eğilimindedirler. Daha sonra ağ yoluyla ve adres defterinde bulunan kişi listesine kendilerini yollamaya çalışırlar. Çünkü virüsün amacı olabildiğince hızlı bir şekilde yayılabilmesidir.

Virüslerin etkileri de çeşitlidir. Bazıları ekranda komik, anlamsız ya da propaganda içerikli mesajlar gösterirlerken; bazıları da bilgisayarın yavaşlamasına saçma sapan şeyler yapmasına hatta yazılım ve donanımların büyük zarar görmesine neden olabilirler.

Bilinen ilk virüs, günümüzden yirmi yıl kadar önce Pakistan'da görüldü. O zamanki bir yazılım firmasının ürünlerini korumak için böy-

le bir yola başvurduğu sanılıyor. Adı geçen virüsün sadece disket yoluyla bulaşabilmesine rağmen, günümüzde virüsler çok farklı yollar aracılığı ile bulaşabiliyorlar. Daha önce virüs bulaşan bir programın disket, CD, ve DVD gibi depolama birimleri aracılığı ile başka bir bilgisayara kopyalanması en çok kullanılan yöntem iken, son yıllarda internetin büyük bir hızla yaygınlaşmasıyla beraber, internet virüs yayılmalarında en çok tercih edilen yol haline geldi.

Anlatılanlar göz önüne alındığında bilgisayarlar neredeyse hiç güvenilmeyecek cihazlar gibi görünebilir. Oysa virüs ve diğer zararlı yazılımların bilgisayara bulaşmasında ve yayılmasında baş rol insan faktörüne aittir.

Bu zararlı yazılımlardan korunmak için birkaç yöntem mevcut. Kullanıcılar bu yöntemlere dikkat ettikleri takdirde bilgisayarlarına kolay kolay virüs bulaşmayacağı için bilgilerini daha güvenli bir ortamda saklamış olacaklar.

Güvenilmeyen kaynaklardan ve içeriği amatörce hazırlanmış bir siteden kesinlikle dosya indirilmemeli. İhtiyaç duyulan yazılım mutlaka kendi resmi web sayfasından indirilmeli. Eğer yazılım bir web sitesine sahip değilse güvenilir ve büyük download siteleri tercih edilmelidir.

Kaynağı güvenilir olsa bile bütün yazılımlar bir anti virüs programı edinilerek mutlaka virüs testinde geçirilmelidir.

Kullanılan anti virüs programı mutlaka güncel tutulmalı, programın sık sık web sitesine bağlanılarak gerekli güncellemeler indirilmelidir. İnsanlar genelde anti virüs

yükledikleri zaman sorunun çözüldüğünü düşünürler. Bu çok yanlış bir kanıdır. Çünkü her gün yeni bir virüs çeşidi çıkmaktadır. Bu da sık sık güncelleme yapmayı gerekli kılmaktadır. Eğer anti virüs programının yeni bir sürümü çıkmışsa en kısa sürede edinilmelidir.

Herkes bilgisayarının maksimum performansta çalışmasını ister ve bu yüzden anti virüs programlarının arka planda çalışmasına izin vermez. Bu da bilgisayarın korunmasında büyük bir eksiklik demektir. Arka planda çalışan program virüslü bir dosya açılmak istendiğinde kullanıcıyı uyarak bilgisayara bulaşmasına engel olur. Mutlaka bu hizmetin kapatılması düşünülmüyorsa bilgisayara kaydedilen her dosya açılmadan önce virüs testinden geçirilmelidir.

Sistem düzenli aralıklarla virüslere karşı taranmalıdır.

Program uzantılarına dikkat edilmelidir. Bazı virüsler müzik ya da resim dosyası gibi görünerek insanları kandırmaya çalışırlar. Bunu önlemek için dosyaların uzantılarının kontrol edilmesi gerekir. Eğer dosya exe, dll, bat, com gibi uzantılara sahipse önce mutlaka taranmalıdır.

Bu yöntemler uygulandığı takdirde virüslerin sisteme bulaşma ihtimali oldukça azalacaktır. Fakat unutulmamalıdır ki, başarının sağlanması için süreklilik çok önemlidir. Bütün bu sıkıcı gibi görünen işlemler aslında insanların bir gün hiç istemedikleri bir durumla karşılaşmalarından çok daha iyidir.

(sinan@tobb.org.tr)